

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ****ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ****«Ολοκληρωμένο Σύστημα Παροχής Ανακουφιστικής Φροντίδας -
Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού
COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας
και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις»****I. Γενικές παρατηρήσεις**

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, αποτελείται από οκτώ (8) Μέρη και ενενήντα επτά (97) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Μέρους Α' (άρθρα 1 και 2), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», καθορίζονται ο σκοπός του νομοσχεδίου (άρθρο 1) και το αντικείμενο των προτεινόμενων ρυθμίσεων (άρθρο 2).

Με τις διατάξεις του Μέρους Β' (άρθρα 3 έως 15), υπό τον τίτλο «Ολοκληρωμένο Σύστημα Παροχής Ανακουφιστικής Φροντίδας», θεσπίζεται το σύστημα παροχής ανακουφιστικής φροντίδας των σωματικών, ψυχοκοινωνικών και πνευματικών αναγκών και προβλημάτων των ασθενών, σχετιζόμενων με απειλητικές για τη ζωή τους ασθένειες ή με χρόνια εξελικτικές ασθένειες. Ειδικότερα, τίθενται οι απαραίτητοι ορισμοί για την εφαρμογή των διατάξεων. Μεταξύ άλλων, διακρίνονται οι ορισμοί, αφενός, της παροχής «γενικής ανακουφιστικής φροντίδας» από επιστήμονες υγείας, και αφετέρου, της παροχής «εξειδικευμένης ανακουφιστικής φροντίδας» από διεπιστημονική ομάδα (άρθρο 3), οι βασικές αρχές και οι στόχοι που διέπουν το σύστημα της ανακουφιστικής φροντίδας (άρθρο 4). Ακολούθως, καθορίζεται

2

το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ανάπτυξη της Ανακουφιστικής Φροντίδας (Ε.Σ.Δ.Α.Α.Φ.), κατά περιεχόμενο, στο πλαίσιο εφαρμογής μιας συνεκτικής πολιτικής παροχής ολιστικών υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας με ορίζοντα πενταετίας και, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, εντάσσεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Δημόσια Υγεία του άρθρου 3 του ν.4675/2020 (άρθρο 5). Επίσης, προσδιορίζεται ότι οι υπηρεσίες ανακουφιστικής φροντίδας παρέχονται σε δημόσιες ή ιδιωτικές μονάδες παροχής υπηρεσιών υγείας, πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας, που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας για την ολιστική και διεπιστημονική κάλυψη των αναγκών των ασθενών, οι οποίες θεσπίζονται ως Δομές Ανακουφιστικής Φροντίδας Ασθενών, και ορίζονται, μεταξύ άλλων, η οργάνωση, η λειτουργία, οι κατηγορίες, η δυνατότητα διασύνδεσής τους και σύναψης προγραμματικών συμβάσεων συνεργασιών με πανεπιστημιακά κέντρα αριστείας, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, καθώς και, αφενός, η διαδικασία για τη βεβαίωση ίδρυσης και λειτουργίας τους, και αφετέρου, οι περιπτώσεις κωλυμάτων και ασυμβιβάστων χορήγησης αυτής (άρθρο 6). Εν συνεχεία, θεσπίζεται η σύσταση και λειτουργία Εθνικού Μητρώου Ανακουφιστικής Φροντίδας Ασθενών στο Υπουργείο Υγείας, όπου εγγράφονται οι ασθενείς που χρήζουν ανακουφιστικής φροντίδας, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, και προσδιορίζεται, μεταξύ άλλων, ως διαχειριστής το Αυτοτελές Τμήμα Θεραπευτικών Πρωτοκόλλων και Μητρώων Ασθενών του Υπουργείου Υγείας και η Η.Δ.Ι.Κ.Α. Α.Ε. ως υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος αρχειοθέτησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για τα οποία εφαρμόζεται, πέραν του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων, η ισχύουσα για το Σύστημα Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και τα οποία «τηρούνται ισοβίως και, περαιτέρω, για διάστημα είκοσι (20) ετών από τον θάνατο του ασθενούς» (άρθρο 7). Συνιστάται «Εθνική Επιτροπή για την Ανάπτυξη της Ανακουφιστικής Φροντίδας», ως διεπιστημονικό συμβουλευτικό όργανο, η οποία υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Υγείας, ορίζονται ρητώς οι αρμοδιότητές της, μεταξύ των οποίων, η δυνατότητα να συγκροτεί «[υ]ποεπιτροπές εκ των μελών της με συγκεκριμένο αντικείμενο και έργο» (άρθρο 8), ορίζονται, με απόφαση του Υπουργού Υγείας, η συγκρότησή της και η σύνθεσή της (ένδεκα τακτικά μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά κατά τα ειδικότερα οριζόμενα), η θητεία (τριετή θητεία με δυνατότητα άπαξ ισόχρονης ανανέωσής της), οι υποχρεώσεις των μελών, η λειτουργία της, καθώς και οι λόγοι πρόωρης παύσης των μελών της με απόφαση του Υπουργού Υγείας (άρθρο 9). Ακολούθως, θεσπίζεται αποζημίωση με νοσήλια ή με τροφεία ή ανά επίσκεψη των υπηρεσιών που παρέχονται από τις Δομές Ανα-

3

κουφιστικής Φροντίδας Ασθενών (Δ.Α.Φ.Α.) και προσδιορίζεται η καταβολή της από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς ή τον Εθνικό Οργανισμό Παροχή Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), εφόσον συμβάλλονται με τις Δ.Α.Φ.Α για την παροχή υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας στους ασφαλισμένους τους, κατά τις εκάστοτε ισχύουσες για αυτούς διατάξεις (άρθρο 10). Εν συνεχεία, θεσπίζεται επιμόρφωση των εξειδικευμένων επαγγελματιών υγείας και των λοιπών μελών της διεπιστημονικής ομάδας στην παροχή υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας, μέσω σχετικών προγραμμάτων, διάρκειας τετρακοσίων (400) τουλάχιστον ωρών από φορέα που παρέχει τις συγκεκριμένες υπηρεσίες (διακόσιες (200) ώρες θεωρητικής εκπαίδευσης και διακόσιες (200) ώρες πρακτικής (κλινικής) άσκησης στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο), η χορήγηση πιστοποίησης επιμόρφωσης, και συνιστάται, με απόφαση του Υπουργού Υγείας, τριμελής Επιτροπή για την ανάπτυξη και λειτουργία του κατά τα ανωτέρω προγράμματος επιμόρφωσης (άρθρο 11). Προβλέπεται η διενέργεια χρηματικών δωρεών «με αποκλειστικό σκοπό την κατασκευή, κατάλληλη κτιριακή διαμόρφωση, ανακαίνιση και ενίσχυση με πάσης φύσεως εξοπλισμό δημόσιων Δομών Ανακουφιστικής Φροντίδας Ασθενών (Δ.Α.Φ.Α.) για τους σκοπούς της ανακουφιστικής φροντίδας προς το Υπουργείο Υγείας και τα νομικά πρόσωπα αρμοδιότητας ή εποπτείας αυτού», η διαδικασία αποδοχής και διάθεσής τους, και συνιστάται, με απόφαση του Υπουργού Υγείας, πενταμελής Επιτροπή Παρακολούθησης και Υλοποίησης Δωρεών (άρθρο 12). Επίσης, τίθενται οι απαραίτητες για την εφαρμογή του νόμου εξουσιοδοτικές διατάξεις (άρθρο 13) και συγκεκριμένες μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 14). Τέλος, καταργείται η διάταξη του άρθρου 17 του ν. 3106/2003 περί των Ξενώνων Νοσηλευτικής Φροντίδας και Ανακουφιστικής Αγωγής Ασθενών, καθώς, πλέον, το ζήτημα ρυθμίζεται δυνάμει της διάταξης του άρθρου 6 του νομοσχεδίου (άρθρο 15).

Το Μέρος Γ' (άρθρα 16 έως 57), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρο 16), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για το Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών κατά του κορωνοϊού COVID-19», παρατείνεται, εκ νέου, έως την 31.3.2023, η ισχύς ρυθμίσεων, μεταξύ άλλων, ως προς την υποχρέωση επίδειξης πιστοποιητικού ή βεβαίωσης εμβολιασμού ή νόσησης από τους εργαζομένους στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, τη λειτουργία των εμβολιαστικών κέντρων, τη διενέργεια εμβολιασμών από τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.), τη δυνατότητα διενέργειας από ιδιώτες ιατρούς κατ' οίκον εμβολιασμών κατά του κορωνοϊού COVID-19 σύμφωνα με το άρθρο 52Α του ν. 4764/2020, όπως και

4

για ειδικότερα ζητήματα του «Εθνικού Προγράμματος Εμβολιασμών κατά του κορωνοϊού COVID-19» (άρθρο 16).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 17 έως 27), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις θεμάτων προσωπικού για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19», παρατείνονται, εκ νέου, έως την 31.3.2023:

- οι συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου των ιατρών που έχουν τοποθετηθεί βάσει των από 20.3.2020 και 30.3.2020 Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου (κυρωθείσών, αντίστοιχα, διά του άρθρου 1 του ν. 4683/2020 και του άρθρου 1 του ν. 4684/2020), χωρίς να μεταβάλλεται ο χαρακτήρας της σχέσης εργασίας (άρθρο 17)·

- η δυνατότητα άμεσης πρόσληψης των ιατρών όλων των ειδικοτήτων, οι οποίοι βρίσκονται υπό διορισμό, αλλά δεν έχει εκδοθεί ακόμη η απόφαση τοποθέτησής τους από το Υπουργείο Υγείας κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου τριακοστού δεύτερου της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (κυρωθείσης κατά τα ως άνω) (άρθρο 17)·

- η ισχύς των εξαιρετικών ρυθμίσεων του άρθρου εικοστού όγδοου του ν. 4737/2020 και του άρθρου 9 του ν. 4790/2021, περί διενέργειας προσλήψεων επικουρικού ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού βοηθητικού προσωπικού (άρθρο 21)·

- η ισχύς διατάξεων περί μετακίνησης του πάσης φύσεως προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, του ιατρικού, νοσηλευτικού και πάσης φύσεως προσωπικού από Τοπικές Μονάδες Υγείας, του επικουρικού ιατρικού, νοσηλευτικού και βοηθητικού προσωπικού των νοσηλευτικών ιδρυμάτων και κέντρων υγείας, του προσωπικού του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (Ε.Κ.Α.Β.), του ιατρικού, νοσηλευτικού και πάσης φύσεως προσωπικού Τοπικών Ομάδων Υγείας, όπως και του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού βοηθητικού προσωπικού κατ' άρθρο δεύτερο παρ. 1 της από 25.2.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (κυρωθείσης διά του άρθρου 1 του ν. 4682/2020) (άρθρο 22).

Παρατείνονται, επίσης, έως την 30.6.2023, οι συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου του παραϊατρικού, νοσηλευτικού, διοικητικού και υποστηρικτικού προσωπικού που έχει προσληφθεί βάσει του άρθρου 50 του ν. 4825/2021 (άρθρο 18), καθώς και η δυνατότητα παράτασης των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου του προσωπικού διάφορων ειδικοτήτων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Υγείας, όπως και του προσωπικού φύλαξης, καθαριότητας και σίτισης της Κεντρικής Υπηρεσίας και των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου Υγείας (άρθρο 19).

Προβλέπεται, εξ άλλου, η δυνατότητα παράτασης, έως την 31.12.2023, των ενεργών, κατά την 31.12.2022, συμβάσεων του επικουρικού προσωπι-

κού των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ., των δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Π.Φ.Υ.), των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου Υγείας, του Γ.Ν. Θεσσαλονίκης «Γ. Παπαγεωργίου», των στρατιωτικών νοσοκομείων, του Νοσηλευτικού Ιδρύματος Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Ν.Ι.Μ.Τ.Σ.) και των Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου του λοιπού, πλην ιατρών, επικουρικού προσωπικού του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) και του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.) (άρθρο 20).

Παρατείνεται, επίσης, εκ νέου, έως την 31.3.2023, η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.) για την πραγματοποίηση της Πράξης «Δημιουργία δικτύου νοσηλευτών για κατ' οίκον υπηρεσίες νοσηλευτικής φροντίδας και λήψη δειγμάτων βιολογικού υλικού από πρόσωπα πιθανά κρούσματα κορωνοϊού COVID-19» (άρθρο 23).

Παρατείνονται, εξ άλλου, εκ νέου, έως την 31.3.2023:

- η ισχύς των υφιστάμενων συμβάσεων, υπό τους ίδιους όρους, των παιδιατρών ως οικογενειακών ιατρών και των ασκούντων καθήκοντα οικογενειακού ιατρού ιδιωτών παιδιατρών, η μηνιαία αποζημίωση των οποίων για το χρονικό διάστημα από 1.1.2023 έως 31.3.2023 ορίζεται στο ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ κατ' ανώτατο όριο (άρθρο 24)·

- η δυνατότητα παροχής κατ' οίκον ή εξ αποστάσεως ιατρικών υπηρεσιών από τους συμβεβλημένους με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ ιατρούς και τους ιατρούς της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Π.Φ.Υ.) σε ασφαλισμένους ή ανασφάλιστους ασθενείς που νοσούν από τον κορωνοϊό COVID-19 (άρθρο 25)·

- η ισχύς του άρθρου 169 του ν. 4876/2021 ως προς την εργασία καθ' υπέρβαση του ωραρίου των υπηρετούντων στις Διοικήσεις των Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.Π.Ε.) και την Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας (άρθρο 26)·

- οι συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου του επικουρικού ιατρικού, νοσηλευτικού, λοιπού βοηθητικού και πάσης φύσεως προσωπικού των προνοιακών φορέων (άρθρο 27).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 28 έως 34), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις θεμάτων [του] Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19», παρατείνονται, εκ νέου, έως την 31.3.2023:

- οι συμβάσεις έργου και παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών επαγγελματιών υγείας διάφορων ειδικοτήτων και διοικητικού προσωπικού, ανεξαρτήτως του χρόνου λήξης τους (άρθρο 28)·

- η ισχύς της παρ. 3 του άρθρου δέκατου έβδομου του ν. 4737/2020 ως

6

προς τη δυνατότητα πρόσληψης ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού βοηθητικού προσωπικού από τον Ε.Ο.Δ.Υ., καθώς και οι συμβάσεις έργου και παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών επαγγελματιών υγείας διάφορων ειδικοτήτων, και διοικητικού προσωπικού, διάρκειας τεσσάρων μηνών, που έχουν συναφθεί κατ' εφαρμογή της ανωτέρω παραγράφου, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων περί επιλογής προσωπικού (άρθρο 29)·

- η ισχύς του άρθρου 11 του ν. 4790/2021 ως προς την υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού του Ε.Ο.Δ.Υ. (άρθρο 30)·

- η ισχύς του άρθρου 66 του ν. 4764/2020 ως προς τη δυνατότητα διάθεσης του ιατρικού προσωπικού του Ε.Ο.Δ.Υ., με πείρα στο γνωστικό αντικείμενο των λοιμώξεων, αποκλειστικά σε Μονάδες Ειδικών Λοιμώξεων Νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) (άρθρο 31)·

- η δυνατότητα ανάθεσης από τον Ε.Ο.Δ.Υ., κατά παρέκκλιση των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, της εξέτασης δειγμάτων σε τρίτους ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας (διαγνωστικά εργαστήρια) (άρθρο 32)·

- οι συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου που έχει συνάψει ο Ε.Ο.Δ.Υ. για την κάλυψη των αναγκών φύλαξης και καθαριότητας των κτηρίων της ευθύνης του και των περιβαλλόντων αυτά χώρων, καθώς και για την κάλυψη των αναγκών εστίασης και σίτισης (άρθρο 34).

Ορίζεται, εξ άλλου, ότι, με αιτιολογημένη απόφαση του Ε.Ο.Δ.Υ., παρατείνονται από τη λήξη τους, για έξι μήνες, οι συμβάσεις που έχει συνάψει ο Ε.Ο.Δ.Υ. με ιατρούς υπό το καθεστώς έκδοσης δελτίου απόδειξης παροχής υπηρεσιών, για την κάλυψη των αναγκών των δομών της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 4375/2016 (άρθρο 33).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 35 έως 57), υπό τον τίτλο «Άλλες ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19», παρατείνονται, μεταξύ άλλων, εκ νέου, έως την 31.3.2023:

- η υγειονομική κάλυψη των ανασφάλιστων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, σύμφωνα με το άρθρο 33 παρ. 1-2 του ν. 4368/2016, που χρήζουν νοσηλείας, ανεξαρτήτως της φύσεως της ασθένειάς τους, όπως και η δυνατότητα ένταξης των άπορων και ανασφάλιστων ασθενών με χρόνια νεφρική ανεπάρκεια τελικού σταδίου σε συμβεβλημένες με τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) μονάδες αιμοκάθαρσης του ιδιωτικού τομέα, για τη διενέργεια τακτικών αιμοκαθάρσεων (άρθρο 35 παρ.1)·

- η ισχύς του άρθρου δέκατου τέταρτου της από 13.4.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (κυρωθείσης διά του άρθρου 1 του ν. 4690/2020), ως προς τη δυνατότητα απασχόλησης ιδιωτών ιατρών σε δημόσια νοσοκομεία υπό το καθεστώς έκδοσης δελτίου απόδειξης παροχής υπηρεσιών για την α-

ντιμετώπιση έκτακτων αναγκών δημόσιας υγείας λόγω της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 (άρθρο 35 παρ. 2)·

- η ισχύς των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου δεύτερου της από 25.2.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (κυρωθείσης διά του άρθρου 1 του ν. 4682/2020) ως προς την ένταξη, στο δυναμικό της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Π.Φ.Υ.), των νοσοκομείων και κάθε οργανικής μονάδας του Ε.Σ.Υ. εθελοντικού ή αναγκαστικά διατιθέμενου ιατρικού, νοσηλευτικού, πάσης φύσεως Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης βοηθητικού προσωπικού και πάσης φύσεως Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης προσωπικού από τον ιδιωτικό τομέα για την κάλυψη των αναγκών δημόσιας υγείας και ως προς την αποζημίωση του εν λόγω προσωπικού (άρθρο 35 παρ. 3)·

- η ισχύς της παραγράφου 1 του άρθρου 46 του ν. 4753/2020 ως προς την απασχόληση στο Ε.Σ.Υ. συνταξιούχων ιατρών, και συγκεκριμένα, παθολόγων, αναισθησιολόγων, καρδιολόγων, πνευμονολόγων και γενικών ιατρών για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών που προκύπτουν από τη διάδοση του κορωνοϊού COVID-19 (άρθρο 35 παρ. 4)·

- η ισχύς του άρθρου εξηκοστού πέμπτου του ν. 4812/2021, ως προς τη δυνατότητα διενέργειας διαγνωστικών ελέγχων νόσησης από τον κορωνοϊό COVID-19 (rapid test ή PCR) για τις ανάγκες της ελεύθερης κυκλοφορίας, εντός και εκτός Ελλάδος, από ιδιώτες ιατρούς όλων των ειδικοτήτων, νοσηλευτές, επισκέπτες υγείας, ιατρονοσηλευτικό προσωπικό που διαθέτουν οι ΟΤΑ α΄ βαθμού, καθώς και από τους ιδιώτες φαρμακοποιούς, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 35 παρ. 5)·

- η ισχύς των άρθρων 3 και 46 του ν. 4790/2021 ως προς τη διενέργεια μοριακού ελέγχου ανίχνευσης κορωνοϊού COVID-19 (PCR) στους υπόχρεους προς κατάταξη στις Ένοπλες Δυνάμεις και τον υποχρεωτικό διαγνωστικό έλεγχο για τον κορωνοϊό COVID-19, αντίστοιχα (άρθρο 35 παρ. 6 και 7, αντίστοιχα).

Παρατείνονται, εξ άλλου, εκ νέου, έως την 31.3.2023:

- η ισχύς του άρθρου τριακοστού πρώτου του ν. 4737/2020 ως προς τους όρους χρήσης, από φυσικά πρόσωπα ως τελικούς χρήστες, ιατροτεχνολογικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια δοκιμασιών ταχέων ελέγχων αντιγόνων SARS-CoV-2 (rapid test) προκειμένου περί της μέτρησης ή της ανίχνευσης αντισωμάτων που συνδέονται με τον κορωνοϊό COVID-19, και η υποχρέωση καταγραφής στο Εθνικό Μητρώο Ασθενών COVID-19, ιδίως, των στοιχείων ταυτοποίησης των φυσικών προσώπων που ελέγχθηκαν, και του αποτελέσματος του ελέγχου (θετικού ή αρνητικού) (άρθρο 36)·

- η ισχύς της παραγράφου 3 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νο-

8

μοθετικού Περιεχομένου (κυρωθείσης διά του άρθρου 2 του ν. 4682/2020) ως προς την προμήθεια ταχέων μοριακών ελέγχων αντιγόνων SARS-CoV-2 (rapid test) από τους ΟΤΑ α΄ βαθμού (άρθρο 37) ·

- η δυνατότητα χορήγησης φαρμάκων, εκτός εγκεκριμένων ενδείξεων, από τους θεράποντες ιατρούς σε νοσούντες από τον κορωνοϊό COVID-19 (άρθρο 38) ·

- η δυνατότητα αποστολής, αυθημερόν, φαρμάκων από τα φαρμακεία του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. σε ευπαθείς ομάδες και σε ασθενείς που βρίσκονται υπό περιορισμό (άρθρο 39) ·

- η μετατροπή της χρήσης κλινών νοσηλείας των δημόσιων νοσοκομείων και των ιδιωτικών θεραπευτηρίων σε κλίνες μονάδων αυξημένης φροντίδας (Μ.Α.Φ.) ή και σε κλίνες μονάδων εντατικής θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) (άρθρο 40) ·

- η αναγκαστική διάθεση στο Δημόσιο, για την κάλυψη αναγκών δημόσιας υγείας, κλινών ιδιωτικών θεραπευτηρίων και κλινικών, κλινών Μ.Ε.Θ., επιμέρους χώρων ιδιωτικών θεραπευτηρίων, δομών υγείας και παρόχων υπηρεσιών υγείας, ιδιωτικών νοσοκομείων και θεραπευτηρίων, καθώς και ιατρικού, νοσηλευτικού και βοηθητικού προσωπικού ιδιωτικών παρόχων υγείας (άρθρο 41) ·

- η ισχύς του άρθρου πεντηκοστού τρίτου του ν. 4812/2021 ως προς την αποζημίωση ιδιωτικών κλινικών και θεραπευτηρίων που δεσμεύθηκαν αναγκαστικά για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών δημόσιας υγείας, οι οποίες προέκυψαν από την έξαρση του κορωνοϊού COVID-19 (άρθρο 42) ·

- η δυνατότητα επίταξης ειδικού νοσοκομειακού εξοπλισμού, μέσων ατομικής προστασίας και φαρμάκων (άρθρο 43) ·

- η διάθεση, η οικειοθελής προσφορά και η επίταξη αεροσκαφών για τη διενέργεια αεροδιακομιδής ασθενών σε περιοχές στις οποίες δεν είναι δυνατή η κάλυψη των αναγκών αεροδιακομιδής ή αερομεταφοράς ασθενών με τα υπάρχοντα, τη δεδομένη χρονική στιγμή, εναέρια μέσα (άρθρο 44) ·

- η διάθεση, η οικειοθελής προσφορά και η επίταξη πλωτών μέσων για τη διακομιδή, διά θαλάσσης, ασθενών νοσούντων με κορωνοϊό COVID-19 σε γεωγραφικές περιοχές της Επικράτειας στις οποίες δεν είναι δυνατή η κάλυψη των αναγκών διακομιδής ή μεταφοράς ασθενών που πάσχουν από κορωνοϊό COVID-19 (άρθρο 45) ·

- η διάθεση ειδικού νοσοκομειακού και ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού Μ.Ε.Θ. και Μ.Α.Φ. από οποιοδήποτε νοσοκομείο, νπδδ ή νπιδ που εποπτεύεται από το Υπουργείο Υγείας, σε οποιοδήποτε νοσοκομείο, νπδδ ή νπιδ της εποπτείας του, καθώς και η έκτακτη ανάπτυξη κλινών Μ.Ε.Θ. και Μ.Α.Φ. σε οποιοδήποτε νοσοκομείο της εποπτείας του Υπουργείου Υγείας, ή σε οποιοδήποτε άλλο αναγκαστικά δεσμευμένο ή μισθωμένο χώρο ή χώρο που

χρησιμοποιείται από το ελληνικό Δημόσιο για την κάλυψη έκτακτων αναγκών δημόσιας υγείας (άρθρο 46) ·

- η, άνευ αντιτίμου, διάθεση στο Δημόσιο εγκαταστάσεων, θαλάμων, κλινών νοσηλείας, κλινών αυξημένης φροντίδας και εντατικής θεραπείας των στρατιωτικών νοσοκομείων και του Νοσηλευτικού Ιδρύματος Μετοχικού Ταμείου Στρατού (Ν.Ι.Μ.Τ.Σ.) (άρθρο 47) ·

- η δυνατότητα σύναψης συμβάσεων από την ανώνυμη εταιρεία υπό την επωνυμία «Ινστιτούτο φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας Α.Ε.» (Ι.Φ.Ε.Τ. Α.Ε.) για τις προμήθειες υγειονομικού υλικού, φαρμάκων και μέσων προστασίας, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων. Εν προκειμένω, ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα δημοσίων συμβάσεων του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας (Ε.ΚΕ.Α.) και του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (Ε.Κ.Α.Β.), καθώς και ζητήματα διενέργειας προμηθειών από Υγειονομικές Περιφέρειες (Υ.Πε.) ως Κεντρικές Αρχές Αγορών για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19 (άρθρο 48) ·

- η διαδικασία αποδοχής από τον Υπουργό Υγείας δωρεών ειδών ειδικού νοσοκομειακού εξοπλισμού πάσης φύσεως, μέσω ατομικής προστασίας και φαρμάκων πάσης φύσεως από τρίτους, φυσικά και νομικά πρόσωπα, η διαδικασία χρηματικών δωρεών για απευθείας προμήθεια νοσοκομειακού εξοπλισμού, η αποδοχή δωρεών προς τον Ε.Ο.Δ.Υ. που μπορεί να αξιοποιηθεί για την υλοποίηση των σκοπών της ιχνηλάτησης κρουσμάτων κορωνοϊού COVID-19 για την καταπολέμηση του κορωνοϊού COVID-19 και η αποδοχή δωρεών από τον Υπουργό Υγείας για τον εμβολιασμό κατά του κορωνοϊού COVID-19, καθώς και η διαδικασία αποδοχής, από τους Υπουργούς Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας, δωρεών κινητών, υπηρεσιών και έργων ψηφιακής υποστήριξης προς επίτευξη της ασφαλούς φύλαξης, αποθήκευσης και μεταφοράς φαρμάκων, καθώς και της διενέργειας εμβολίων κατά του COVID-19, από τρίτους, φυσικά και νομικά πρόσωπα (άρθρο 49) ·

- η δυνατότητα των δήμων και των περιφερειών, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Ε.), της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.Π.Ε.) και των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων (Π.Ε.Δ.) να προβαίνουν σε δωρεές ιατρικού εξοπλισμού, οικίσκων για τη διεξαγωγή εξετάσεων ανίχνευσης COVID-19, ιατροφαρμακευτικού υλικού, συμπεριλαμβανομένων των τεστ διάγνωσης κορωνοϊού, σε νοσοκομεία, λοιπές δημόσιες υγειονομικές μονάδες, νπδδ, ιδρύματα και αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες κοινωφελούς σκοπού που εδρεύουν ή έχουν παραρτήματα εντός των ορίων τους (άρθρο 50).

Επιπλέον, παρατείνονται, από τη λήξη τους και μέχρι την 31.3.2023, οι ρυθμίσεις του άρθρου πεντηκοστού τρίτου της από 20.3.2020 Πράξης Νομο-

10

θετικού Περιεχομένου (κυρωθείσης κατά τα ως άνω) ως προς τη διαδικασία επανέκδοσης γνωματεύσεων στο πληροφοριακό σύστημα υποβολής δαπανών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. e-dapy, οι προθεσμίες του άρθρου 20 παρ. 3 του ν. 4683/2020 ως προς τη θέωση παραπεμπτικών κατά την περίοδο διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, η ισχύς του άρθρου εικοστού τρίτου του ν. 4737/2020 ως προς τη διαδικασία επανέκδοσης συνταγών στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης και έγκρισης φαρμάκων μέσω του Συστήματος Ηλεκτρονικής Προέγκρισης, καθώς και η ισχύς του άρθρου 45 παρ. 2 του ν. 4764/2020 ως προς τις μηνιαίες και επαναλαμβανόμενες γνωματεύσεις των χρονίως πασχόντων ασθενών (άρθρο 51).

Παρατείνεται, εν συνεχεία, έως την 31.3.2023, η ισχύς των ρυθμίσεων:

- για την αποζημίωση των ιατρών διάφορων ειδικοτήτων, λόγω μετακίνησής τους σε νοσοκομείο της ίδιας ή άλλης Υγειονομικής Περιφέρειας (άρθρο 52 παρ. 1)·

- για την κάλυψη κενών ενεργού (εικοσιτετράωρης) εφημερίας στα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. από ιδιώτες ιατρούς και για την αποζημίωσή τους (άρθρο 52 παρ. 2)·

- για την αποζημίωση των ενεργών εφημεριών που πραγματοποιούνται καθ' υπέρβαση του ανώτατου προβλεπόμενου, ανά βαθμό και ζώνη, αριθμού ενεργών εφημεριών (άρθρο 52 παρ. 3).

- η ισχύς της υπ' αριθμ. 01/14 σύμβασης - συμφωνίας πλαίσιο του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας (Ε.ΚΕ.Α.) για την προμήθεια αντιδραστηρίων με συνοδό εξοπλισμό για τον ορολογικό έλεγχο των μονάδων αίματος των αιμοδοτών της χώρας όσον αφορά τα μεταδιδόμενα με τη μετάγγιση νοσήματα, και των υπ' αριθμ. 02/18-1 και 02/18-2 συμβάσεων του Ε.ΚΕ.Α. για την προμήθεια αντιδραστηρίων ομάδων αίματος με συνοδό εξοπλισμό, τεχνικές στηλών και στερεάς φάσης (άρθρο 54).

Παρατείνεται, επίσης, από 1.1.2022 έως 31.3.2023, το χρονικό διάστημα πραγματοποίησης πρόσθετων ενεργών εφημεριών, οι οποίες αποζημιώνονται κατά τα άρθρα 88, 89 και 90 του ν. 4850/2021 (άρθρο 53). Τροποποιείται, ακόμη, η παρ. 17 του άρθρου 58 του ν. 4690/2020 και παρατείνεται έως την 31.3.2023 η δυνατότητα επιλογής από τις οικείες Υ.Πε. των υποψηφίων (νοσηλευτών) για τη λήψη της νοσηλευτικής ειδικότητας 2020 – 2021, με άμεση ένταξη των ειδικευομένων στους φορείς υποδοχής για την ειδικότητα (άρθρο 55). Επιπλέον, παρατείνονται, έως την 31.5.2023, οι συμβάσεις εργασίας του προγράμματος για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας και την κάλυψη των υγειονομικών αναγκών των προσφύγων και μεταναστών (άρθρο 56) και, έως την 31.12.2023, οι ρυθμίσεις για την καταβολή εφημεριών ιατρών και πρόσθετων αμοιβών λοιπού προσωπικού νοσοκομείων, Δ.ΥΠ.Ε.,

Ε.Κ.Α.Β. και των αποζημιώσεων του προσωπικού που απασχολείται στα εμβολιαστικά κέντρα του Εθνικού Προγράμματος Εμβολιασμών και του προσωπικού Κινητών Ομάδων Υγείας και Κέντρων Υγείας (άρθρο 57).

Με τις διατάξεις του Μέρους Δ' (άρθρα 58-76), υπό τον τίτλο «Άλλες Ρυθμίσεις Αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας», καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες ανακαλούνται αναδρομικώς και αυτοδικαίως, και επιστρέφονται από την αρμόδια αρχή, τα διοικητικά πρόστιμα που έχουν επιβληθεί σε ανεμβολίαστα φυσικά πρόσωπα, μετά των αναλογούντων τόκων εκπρόθεσμης καταβολής (άρθρο 58), ρυθμίζεται η διενέργεια αλλά και η αποζημίωση του αντιγριπικού εμβολιασμού (άρθρο 59), εισάγονται ρυθμίσεις για το θεσμό του προσωπικού ιατρού (άρθρο 60), διευρύνεται η δυνατότητα διορισμού, σε οποιοδήποτε νοσοκομείο ή Κέντρο Υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας, επαγγελματιών υγείας που είναι άτομα με αναπηρία ή χρόνιες παθήσεις (άρθρο 61), και προστίθεται παράγραφος 1Β στο άρθρο 250 του ν. 4512/2018 (Α' 5) (άρθρο 62). Περαιτέρω, προσδιορίζεται η διαδικασία ρύθμισης των οφειλών Κατόχων Άδειας Κυκλοφορίας Φαρμάκων ή φαρμακευτικών εταιρειών προς τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας για τα έτη 2021 και 2022 (άρθρο 63), καθορίζεται η σύνθεση των Επιτροπών για τη διενέργεια εξετάσεων προς απόκτηση τίτλου ιατρικής ειδικότητας (άρθρο 64) και ορίζεται ότι υπηρεσία υπαίθρου δύναται να πραγματοποιηθεί και στο Περιφερειακό Ιατρείο Βιλίων που υπάγεται στο Κέντρο Υγείας Ελευσίνας αρμοδιότητας της 2ης Διοίκησης Υγειονομικής Περιφέρειας (άρθρο 65). Επιπροσθέτως, ρυθμίζεται η στελέχωση των κινητών ομάδων υγείας (άρθρο 66), συνιστώνται έως και δύο (2) Μονάδες Ψυχικής Υγείας (Μ.Ψ.Υ.) στο Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού (άρθρο 67), τροποποιείται το άρθρο 13 του ν. 4633/2019 (Α' 161) (άρθρο 68) καθώς και το 19 του ν. 4498/2017 (Α' 172) (άρθρο 69), ρυθμίζεται το καθεστώς των αδειών απουσίας από την υπηρεσία των μελών της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής καθώς και των οργάνων της διοίκησης και των περιφερειακών τμημάτων της Ένωσης Τεχνολόγων Ακτινολογίας Ακτινοθεραπείας Ελλάδας για την εκπλήρωση των δημοσιούπαλληλικών καθηκόντων τους (άρθρο 70-71) και ορίζεται ότι οι αποσπασμένοι υπάλληλοι του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) δύναται να συμμετέχουν στα συνεργεία εκκαθάρισης και ολόημερης λειτουργίας των φαρμακείων που συνιστά ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (άρθρο 72). Τέλος, καθορίζονται οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι δαπάνες του Οργανισμού Κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.) που έχουν πραγματοποιηθεί, κατά το χρονικό διάστημα από 1ης.1.2021 έως την έναρξη ισχύος του νόμου, θεωρούνται νόμιμες (άρθρο 73), νομιμοποιούνται οι δα-

12

πάνες για τον εφοδιασμό του Εθνικού Κέντρου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (Ε.Κ.Ε.Τ.Α.) σε αγαθά και υπηρεσίες κατά το μεσοδιάστημα των συμβάσεων μεταξύ αυτού και του Ε.Ο.Δ.Υ (άρθρο 74) καθώς και η δαπάνη για την εξόφληση της αμοιβής του αναδόχου και του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής (Ψ.Ν.Α.) για την παροχή γευμάτων σίτισης των ασθενών και του εφημερεύοντος προσωπικού (άρθρο 75), και παρατείνεται η ισχύς του άρθρου 49 του ν. 4633/2019 (Α' 161) (άρθρο 76).

Με τις διατάξεις του Μέρους Ε' (άρθρο 77) φέρεται προς κύρωση η από 9.12.2022 «Συμφωνία Εκτέλεσης Συμπληρωματικών Εργασιών του όρου 18.6 της Σύμβασης Παραχώρησης» (κυρωθείσης διά του ν. 4612/2019) μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ανώνυμης εταιρείας «Διεθνής Αερολιμένας Ηρακλείου Κρήτης Ανώνυμη Εταιρεία Παραχώρησης», για την αναβάθμιση του νέου Διεθνούς Αερολιμένα Ηράκλειου Κρήτης, καθώς και το συνημμένο σε αυτήν Παράρτημα Α'. Η προς κύρωση Συμφωνία εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών αποτελείται από το προοίμιο, οκτώ (8) άρθρα και ένα (1) Παράρτημα (Παράρτημα Α'). Ειδικότερα, τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν, μεταξύ άλλων:

- την εκτέλεση, εκ μέρους της ανώνυμης εταιρείας, συμπληρωματικών εργασιών κατά το έργο της αναβάθμισης του Νέου Διεθνούς Αερολιμένα Ηρακλείου Κρήτης, το αντικείμενο αυτών βάσει του τροποποιημένου Βασικού Σχεδίου Ανάπτυξης, καθώς και τις εργασίες που εξαιρούνται από τον ανωτέρω χαρακτηρισμό (άρθρο 2 και 4.7 της Συμφωνίας και Παράρτημα Α'),
- την αναθεώρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου, με παράταση κατά είκοσι τέσσερις (24) μήνες της Συνολικής Προθεσμίας της Περιόδου Μελετών – Κατασκευών του έργου (Περίοδος T1), και νέο Εγκεκριμένο Χρονοδιάγραμμα Περιόδου Μελετών – Κατασκευών του έργου, κατά τα ειδικότερον προβλεπόμενα,
- τη διατήρηση των δικαιωμάτων της ανώνυμης εταιρείας και του κατασκευαστή, αναφορικά με τις οικονομικές επιπτώσεις που σχετίζονται με την χορηγούμενη, κατά τα ανωτέρω, παράταση (άρθρο 3 της Συμφωνίας),
- την καταβολή, εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου, στην ανώνυμη εταιρεία, της δαπάνης που απαιτείται για την εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών, η οποία προσδιορίστηκε στο ποσό των 104.943.699,85 ευρώ, καθώς και του ποσού για την κάλυψη της αμοιβής του Ανεξάρτητου Μηχανικού που αφορά σε αυτές,
- τον προσδιορισμό, με παραπομπή στις οικείες διατάξεις της Σύμβασης Παραχώρησης, της κατάθεσης εγγυητικής επιστολής, και των απαιτούμενων δικαιολογητικών και κρατήσεων κατά την πραγματοποίηση κάθε κατα-

βολής (άρθρο 4 της Συμφωνίας),

- την παραίτηση της ανώνυμης εταιρείας από το δικαίωμα διεκδίκησης του επιπλέον ποσού που ζητήθηκε για την εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών (άρθρο 5.1 της Συμφωνίας),

- την παραίτηση από οποιαδήποτε μελλοντική απαίτηση της ανώνυμης εταιρείας από τυχόν επαύξηση της δαπάνης λειτουργίας και συντήρησης του Αεροδρομίου κατά την Περίοδο T2, λόγω των συμπληρωματικών εργασιών (άρθρο 4.8 της Συμφωνίας), καθώς και αυτών που οφείλονται αμέσως στις συμπληρωματικές εργασίες (άρθρο 5.2 της Συμφωνίας),

- την παραίτηση της ανωτέρω από το δικαίωμα καταγγελίας της Σύμβασης Παραχώρησης λόγω παράτασης της Συνολικής Προθεσμίας Περιόδου Μελετών – Κατασκευών (άρθρο 5.3 της Συμφωνίας),

- η έναρξη ισχύος της υπογραφείσας Συμφωνίας, υπό την αίρεση της κύρωσης αυτής από τη Βουλή των Ελλήνων και της δημοσίευσης του νόμου (άρθρο 6 της Συμφωνίας),

- οι λοιπές συμφωνίες μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών (άρθρο 7 της Συμφωνίας),

- το εφαρμοστέο δίκαιο και ο τρόπος επίλυσης των διαφορών μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών (άρθρο 8 της Συμφωνίας).

Το Μέρος Στ' (άρθρα 78-91), υπό τον τίτλο «Επείγουσες Διατάξεις για την Ενίσχυση της Ανάπτυξης και την Προστασία του Περιβάλλοντος», αποτελείται από τρία (3) κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 78-79), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την Ενίσχυση της Ανάπτυξης», τροποποιούνται τα εσωτερικά άρθρα 5, 7, 8 και 9 του άρθρου 72 του Ν. 4914/2022 (Α' 61) (άρθρο 78) και παρατείνεται εκ νέου για εννέα (9) μήνες και για ένα (1) έτος η προθεσμία ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στους ν. 3299/2004 (Α' 261) και 3908/2011 (Α' 8), αντίστοιχα (άρθρο 79).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 80-88), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την Προστασία του Περιβάλλοντος», ρυθμίζεται η διαδικασία που προηγείται της εγκρίσεως των Ρυμοτομικών Σχεδίων Εφαρμογής (άρθρο 80), καθορίζεται η αρμοδιότητα θεώρησης και έγκρισης μελετών στο πλαίσιο των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (άρθρο 81), παρέχεται η δυνατότητα στους προϊσταμένους των Επιθεωρήσεων Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής να αναθέτουν την εκτέλεση των διαγωνιστικών διαδικασιών και τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων στις Διευθύνσεις Αναδασώσεων και Δασών και στα Δασαρχεία της χωρικής τους αρμοδιότητας. Περαιτέρω, λογίζονται ως νόμιμες οι εκδοθείσες διοικητικές πράξεις στο πλαίσιο της άσκησης των εν λόγω αρμοδιοτήτων (άρθρο 82), καθορίζεται η μέθοδος υπολογι-

14

σμού της Μέσης Τιμής Φυσικού Αερίου (άρθρο 83), ορίζεται ότι, ειδικά για το έτος 2022, τα έσοδα από την επιβολή του Πράσινου Τέλους του παρόντος μεταφέρονται, στο σύνολό τους, στον Ειδικό Λογαριασμό Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. Διασυνδεδεμένου Συστήματος και Δικτύου (άρθρο 84), και προβλέπεται ότι η υποχρέωση υποβολής ενεργειακού ελέγχου για τις τουριστικές επιχειρήσεις που δεν είναι Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις, άρχεται από 1ης Φεβρουαρίου 2023 (άρθρο 85). Επιπροσθέτως, παρατείνονται και τροποποιούνται βασικές προθεσμίες που εντοπίζονται σε πλείστες νομοθετικές διατάξεις (άρθρο 86), τροποποιείται η παρ. 11 του άρθρου 12Α του ν. 4425/2016 (Α' 185) (άρθρο 87) και ρυθμίζεται η κατά παρέκκλιση δόμηση σε εκτός σχεδίου πόλεως περιοχές (άρθρο 88).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 89-91), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την Ενίσχυση της Αγροτικής Ανάπτυξης», τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 209 του ν. 4820/2021 (Α' 130) (άρθρο 89) και η περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 183 του ν. 4972/2022 (Α' 181) (άρθρο 90), και παρατείνονται οι σχετικές με την ίδρυση και λειτουργία κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων προθεσμίες των παρ. 1 και 3 των άρθρων 14 και 17α αντίστοιχα του ν. 4056/2012 (Α' 52) (άρθρο 91).

Με τις διατάξεις του Μέρους Ζ' (άρθρα 92 έως 96), υπό τον τίτλο «Άλλες επείγουσες ρυθμίσεις», προσδιορίζεται εκ νέου η προθεσμία εξαίρεσης (έως 31.12.2023) της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Α.Ε.» (Ε.Α.Β. Α.Ε.) από την υποχρέωση προσκόμισης, αφενός, αποδεικτικού ενημερότητας του άρθρου 12 του ν. 4987/2022 (Α' 206), και αφετέρου, αποδεικτικού ασφαλιστικής ενημερότητας για τα χρέη της προς τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (άρθρο 92). Ακολούθως, παρατείνεται εκ νέου η προθεσμία εποπτείας (έως 31.12.2023) του Οικοδομικού Συνεταιρισμού Μονίμων Αξιωματικών Ελληνικού Στρατού από το Υπουργείο Οικονομικών (άρθρο 93), η προθεσμία επικαιροποίησης των απαιτούμενων για την άσκηση του επαγγέλματος προπονητών δικαιολογητικών (έως 31.12.2023) των εγγεγραμμένων προπονητών στο οικείο μητρώο (άρθρο 94), η καταληκτική ημερομηνία τροποποίησης των καταστατικών των αθλητικών σωματείων, των αθλητικών ενώσεων και των αθλητικών ομοσπονδιών (έως 31.12.2023), με σκοπό την προσαρμογή τους στα άρθρα 3, 5, 14, 22 και 24 του ν. 2725/1999 (άρθρο 95), και η διάρκεια ισχύος έως 30.06.2023 των διατάξεων του άρθρου 56 του ν. 4871/2021, σχετικώς με τη λειτουργία των πολιτικών δικαστηρίων (άρθρο 96).

Τέλος, διά του Μέρους Η', υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου (άρθρο 97).

II. Παρατηρήσεις επί του τίτλου του νομοσχεδίου και επί των τίτλων των επί μέρους κεφαλαίων και άρθρων

α. Τόσο στον τίτλο όσο και σε αρκετά σημεία του νομοσχεδίου, όπως είναι ο τίτλος του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους Γ΄ («Ρυθμίσεις για το Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών κατά του κορωνοϊού COVID-19») και τίτλοι άρθρων του, γίνεται αναφορά σε «κορωνοϊό COVID-19». Όπως έχει επισημανθεί και σε προηγούμενες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας, στο μέτρο που το νομοσχέδιο και οι επιμέρους ρυθμίσεις του αφορούν, πράγματι, την ίδια τη διάδοση του κορωνοϊού, πρέπει να χρησιμοποιείται ο όρος «κορωνοϊός SARS-CoV-2». Αν, αντίθετα, αφορούν τη νόσο που προκαλείται από τον κορωνοϊό SARS-CoV-2 και την εξ αυτής πανδημία, πρέπει να χρησιμοποιείται ο όρος «νόσος του κορωνοϊού 2019 (COVID-19)», δεδομένου ότι ο όρος COVID-19 αναφέρεται στην ασθένεια, και όχι στον ιό που την προκαλεί (βλ. τις εκθέσεις επί των νομοσχεδίων «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις» - ν. 4950/2022, «Κύρωση της από 17.3.2022 Επιμέρους Σύμβασης Δωρεάς - Έργο VIII, Παράρτημα 12 της από 6.9.2018 Σύμβασης Δωρεάς μεταξύ του Ιδρύματος "Κοινοφελές Ίδρυμα Σταύρος Σ. Νιάρχος" και του Ελληνικού Δημοσίου για την ενίσχυση και αναβάθμιση των υποδομών στον τομέα της υγείας - Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις» - ν. 4917/2022, κ.ά.).

β. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Γ΄ του Μέρους Γ΄ («Ρυθμίσεις θεμάτων Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19») θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «Εθνικού», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

γ. Ομοίως, στον τίτλο των άρθρων του νομοσχεδίου που αναφέρουν τη φράση «Παράταση ισχύος» [λ.χ., άρθρο 16 «Παράταση ισχύος επείγουσών ρυθμίσεων για το Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών», άρθρο 17 «Παράταση ισχύος των συμβάσεων εργασίας (...) λόγω του κορωνοϊού COVID-19», άρθρο 18 «Παράταση ισχύος συμβάσεων άρθρου 50 ν. 4825/2021», άρθρο 22 «Παράταση ισχύος (...) προσωπικού», άρθρο 23 «Παράταση ισχύος της δυνατότητας (...)», άρθρο 24 «Παράταση ισχύος των συμβάσεων (...) κ.ά.], πρέπει, πριν από τη λέξη «ισχύος», να τεθεί το οριστικό άρθρο «της».

δ. Στον τίτλο του Μέρους Δ΄ («Άλλες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας») πρέπει, πριν από τη λέξη «Υπουργείου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3 παρ. 1 και 3

Α. Διά των διατάξεων της παραγράφου 1 προβλέπεται ότι «[ω]ς “ανακουφιστική φροντίδα” ορίζεται η ολοκληρωμένη προσέγγιση και παροχή υπηρεσιών για την κάλυψη των αναγκών των ασθενών, που αντιμετωπίζουν προβλήματα, τα οποία σχετίζονται με απειλητικές για τη ζωή τους ασθένειες ή με χρόνια εξελικτικές ασθένειες. Η ανακουφιστική φροντίδα παρέχεται σε πρωτοβάθμιο, δευτεροβάθμιο και τριτοβάθμιο επίπεδο φροντίδας υγείας, ανάλογα με τις ανάγκες των ασθενών, στους οποίους απευθύνεται, και διακρίνεται σε γενική και σε εξειδικευμένη ανακουφιστική φροντίδα». Ακολουθως, στην περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 6 και στην περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 8 του νομοσχεδίου γίνεται εκ νέου αναφορά σε τριτοβάθμιο επίπεδο φροντίδας υγείας. Όμως, στο νομοσχέδιο δεν προσδιορίζεται τι συγκροτεί και πώς ορίζεται το τριτοβάθμιο επίπεδο φροντίδας υγείας.

Β. Διά των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 3 ορίζεται ότι «[ω]ς “εξειδικευμένη ανακουφιστική φροντίδα” ορίζεται η ανακουφιστική φροντίδα που παρέχεται από διεπιστημονική ομάδα, η οποία αποτελείται από γιατρό, νοσηλεύτη/τρια, κοινωνικό/ή λειτουργό, ψυχολόγο, εργοθεραπευτή/τρια, φυσιοθεραπευτή/τρια, διαιτολόγο, λογοθεραπευτή/τρια, φαρμακοποιό και άλλους θεραπευτές που διαθέτουν πιστοποιημένες γνώσεις στην ανακουφιστική φροντίδα. Η ελάχιστη σύνθεση της διεπιστημονικής ομάδας είναι γιατρός, νοσηλεύτης/τρια, κοινωνικός/ή λειτουργός, ψυχολόγος. Το έργο της διεπιστημονικής ομάδας μπορεί να υποστηρίζεται από ειδικά εκπαιδευμένους εθελοντές». Δεδομένου ότι, στο δεύτερο εδάφιο, η αναφορά γίνεται στη συγκρότηση και όχι στη σύνθεση της διεπιστημονικής ομάδας, πρέπει η λέξη «σύνθεση» να αντικατασταθεί από τη λέξη «συγκρότηση», και να αναδιατυπωθεί το εδάφιο ως εξής: «[η] συγκρότηση της διεπιστημονικής ομάδας θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν γιατρό, έναν/μία νοσηλεύτη/τρια, έναν/μία κοινωνικό/ή λειτουργό και έναν ψυχολόγο».

2. Επί του άρθρου 4 παρ. 1 περ. β)

Διά των διατάξεων της περ. β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4 ορίζεται ότι «η υιοθέτηση μίας ασθενοκεντρικής προσέγγισης κατά την παροχή υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας, από διεπιστημονική ομάδα επαγγελματιών υγείας, με έμφαση στον προσδιορισμό των αναγκών των ασθενών και στη διεύρυνση των θεραπευτικών επιλογών τους, ως προς τον τρόπο και τον τόπο υπαγωγής τους στην αναγκαία θεραπεία, και (...)». Θα μπορούσε να απαλειφθεί ο όρος «ασθενοκεντρικής προσέγγισης» και η περίπτωση β) να α-

να διατυπωθεί ως εξής: « η υιοθέτηση μίας προσέγγισης με επίκεντρο τον ασθενή κατά την παροχή υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας, από διεπιστημονική ομάδα επαγγελματιών υγείας, με έμφαση στον προσδιορισμό των αναγκών των ασθενών και στη διεύρυνση των θεραπευτικών επιλογών τους, ως προς τον τρόπο και τον τόπο υπαγωγής τους στην αναγκαία θεραπεία, και (...)».

3. Επί του άρθρου 6 παρ. 4

Διά των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 6 ορίζεται ότι «[γ]ια τη σύσταση Δ.Α.Φ.Α. εντός νοσοκομείων ή ιδιωτικών κλινικών εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση, για τη βεβαίωση ίδρυσης και λειτουργίας απαιτείται απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Υγείας, η οποία εκδίδεται εφόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της υπουργικής απόφασης της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 13». Δεδομένου ότι, στο πρώτο εδάφιο της ως άνω παραγράφου περιλαμβάνονται διάφορα νομικά πρόσωπα, θα μπορούσαν να διευκρινισθούν οι «οικείες διατάξεις». Ακολούθως, στο δεύτερο εδάφιο, θα ήταν, ενδεχομένως, χρήσιμο να προσδιορισθεί το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας, το οποίο δύναται, με απόφασή του, να βεβαιώνει την ίδρυση και λειτουργία των Δομών Ανακουφιστικής Φροντίδας Ασθενών (Δ.Α.Φ.Α.).

4. Επί των άρθρων 7 παρ. 1, 8 παρ. 1, 11 παρ. 2, 12, παρ. 5, 67 παρ. 2, 72

Όπου στα ανωτέρω άρθρα απαντά ο όρος «συστήνεται», «συστήνονται» ή «συστήνει» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τον από μακρού χρόνου χρησιμοποιούμενο όρο «συνιστάται», «συνιστώνται» και «συνιστά», αντίστοιχως. Στην περίπτωση αυτή, θα έπρεπε να ακολουθήσει και η σχετική αντικατάσταση του τίτλου του άρθρου 72 και στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου.

5. Επί του άρθρου 7

Το άρθρο 7 φέρει τον τίτλο «Σύσταση Εθνικού Μητρώου Ασθενών Ανακουφιστικής Φροντίδας». Δεδομένου του περιεχομένου της διάταξης, η οποία αφορά σε δημιουργία εθνικού μητρώου ασθενών που χρειάζονται ανακουφιστική φροντίδα, θα ήταν, ενδεχομένως, χρήσιμο να αναδιατυπωθεί ο τίτλος του άρθρου σχετικώς με τη σύσταση εθνικού μητρώου ασθενών, καθώς και να αντικατασταθεί η σχετική αναφορά στις υπό ψήφιση διατάξεις.

6. Επί των άρθρων 9 παρ. 2 περ. α) και β) και 14 παρ. 2 περ. α)

Α. Στις διατάξεις της περ. α) και β) της παραγράφου 2 του άρθρου 9 και της περ. α) της παραγράφου 2 του άρθρου 14 απαντά αναφορά σε «μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών της ημεδαπής ή αλλοδαπής», χωρίς να προσδιορίζεται αν ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένος, προκειμένου να λαμβάνεται υπόψιν. Κατά συνέπεια, κρίνεται χρήσιμο να συμπληρωθεί η αναφορά προσηκόντως.

Β. Περαιτέρω, στην παρ. 2 του άρθρου 9 ορίζεται ότι «[η] Επιτροπή αποτελείται από ένδεκα (11) τακτικά, και ισάριθμα αναπληρωματικά, μέλη, και απαρτίζεται από:

α) δύο (2) ιατρούς με διετή κλινική εμπειρία ή ειδικότητα ή εξειδίκευση ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών της ημεδαπής ή αλλοδαπής στο γνωστικό αντικείμενο της Ανακουφιστικής Ιατρικής ή Ανακουφιστικής Φροντίδας ή μετεκπαίδευση ή πιστοποιημένη επιμόρφωση σύμφωνα με το άρθρο 11, εκ των οποίων ένας (1) είναι μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Ιατρικής Σχολής ημεδαπού ή αλλοδαπού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος,

β) δύο (2) νοσηλευτές με διετή κλινική εμπειρία σε εξειδικευμένες υπηρεσίες Ανακουφιστικής Φροντίδας ή μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών της ημεδαπής ή αλλοδαπής στο γνωστικό αντικείμενο της Ανακουφιστικής Φροντίδας ή μετεκπαίδευση ή πιστοποιημένη επιμόρφωση από φορέα που παρέχει υπηρεσίες εξειδικευμένης Ανακουφιστικής Φροντίδας σύμφωνα με το άρθρο 11, εκ των οποίων ένας (1) είναι μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Νοσηλευτικής Σχολής ημεδαπού ή αλλοδαπού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος,

γ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας που προτείνεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων,

δ) έναν (1) εκπρόσωπο ασθενών που χρήζουν ανακουφιστικής φροντίδας υγείας,

ε) έναν (1) εκπρόσωπο του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου που προτείνεται από τον ίδιο,

στ) τρεις (3) επιστήμονες εγνωσμένου κύρους ως εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας, και

ζ) έναν υπάλληλο του Υπουργείου Υγείας». Δεδομένου ότι στις περιπτώσεις γ) και ε) προβλέπεται ο τρόπος υπόδειξης, πλην όμως, για την επιλογή των λοιπών μελών της Επιτροπής δεν προβλέπεται τρόπος υπόδειξης που θα οδηγήσει στην επιλογή του προσώπου το οποίο θα αποτελέσει μέλος της, και, ιδίως, στην περίπτωση των ασθενών, που θα είναι χιλιάδες και με διάφορες ασθένειες, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται τυχόν πρόταση ή επιλογή των προσώπων που

θα μετέχουν στην επιτροπή, κυρίως στην περίπτωση του εκπροσώπου των ασθενών που χρειάζονται ανακουφιστική φροντίδα υγείας.

7. Επί του άρθρου 10 παρ. 2

Διά των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 10 ορίζεται ότι «[ο]ι ασφαλιστικοί οργανισμοί ή ο Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) δύνανται να συμβάλλονται με τις Δ.Α.Φ.Α για την παροχή υπηρεσιών ανακουφιστικής φροντίδας στους ασφαλισμένους τους. Οι υπηρεσίες αυτές αποτελούν υπηρεσίες υγείας, η δαπάνη των οποίων δύναται να καλύπτεται από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς και τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., κατά τις εκάστοτε ισχύουσες για αυτούς διατάξεις». Στην παρ. 5 του άρθρου 5 του Συντάγματος ορίζεται ότι «[κ]αθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας (...)». Ακολούθως, στην παρ. 3 του άρθρου 21 του Συντάγματος ορίζεται ότι «[τ]ο Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων». Υπό το φως των ανωτέρω, η εν λόγω διάταξη πρέπει να αναδιατυπωθεί κατά τρόπο που να αποδίδει πληρέστερα το περιεχόμενο των ανωτέρω συνταγματικών ρυθμίσεων.

8. Επί των άρθρων 12, 34, 86

Στα εν λόγω άρθρα, οι λέξεις «κτιριακή», «κτιρίου» και «κτιρίων» είναι ορθό να γραφούν ως «κτηριακή», «κτηρίου» και «κτηρίων», αντίστοιχα.

9. Επί του άρθρου 13 παρ. 2 και παρ. 5

Α. Διά των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 13 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Υγείας, δύνανται να καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης των ασθενών στο Εθνικό Μητρώο Ανακουφιστικής Φροντίδας Ασθενών του άρθρου 7, οι παράμετροι που καταγράφονται και οι κατηγορίες των χρηστών».

Κατά την έννοια του άρθρου 43 παρ. 2 εδάφιο β' του Συντάγματος, επιτρέπεται να ορισθούν, με ειδική και ορισμένη εξουσιοδότηση, ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα της διοίκησης, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι η ευρύτητα της εξουσιοδότησης, της οποίας το περιεχόμενο είναι ορισμένο, ουδόλως επηρεάζει το κύρος της (βλ. ΣΤΕ Ολομ. 1210/2010, 941/2008, 2304/1995 κ.ά.). «Ως ειδικότερα θέματα θε-

ωρούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης. Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλη προσδιορισμό του αντικείμενου της εξουσιοδότησης αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3013/2014, 775, 2150, 2148, 2090/2015, 1804/2017, 1284/2022 κ.ά.). Το κριτήριο περί του χαρακτηρισμού ενός θέματος ως «ειδικότερου» ή μη μπορεί να είναι είτε ποσοτικό, σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης, είτε ποιοτικό, συναρτώμενο προς τη σπουδαιότητα του προς ρύθμιση καταλειπόμενου ζητήματος. Εξ άλλου, «οι ανωτέρω ουσιαστικές ρυθμίσεις μπορούν να υπάρχουν τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδότησης» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3404/2014, 1749/2016, 705/2020 κ.ά. Βλ., σχετικά, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224 και Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 5η έκδ., 2020, παρ. 440). Ως λεπτομερειακά θεωρούνται τα ζητήματα που αφορούν «τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων», επί κύριων και ουσιωδών ρυθμίσεων που πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη, τεχνικού δε χαρακτήρα είναι τα θέματα που αφορούν τη θέσπιση ρυθμίσεων για τις οποίες είναι κατ' αρχήν απαραίτητη η παρέμβαση τεχνικού οργάνου (βλ. ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999, βλ., σχετικά Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224). «Τέλος για το συνταγματικό κύρος της νομοθετικής εξουσιοδότησεως δεν απαιτείται οπωσδήποτε να διαγράφει η ίδια ή με παραπομπή σε άλλη διάταξη νόμου βασικές αρχές και κατευθύνσεις στο πλαίσιο των οποίων οφείλει να κινηθεί η Διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων αυτών» (βλ. ΣτΕ 1125/2020, Ολομ. 3404/2014, 2307/2018).

Δεδομένου ότι, αφενός, δεν προκύπτει σαφώς ο προσδιορισμός των κριτηρίων ένταξης των ασθενών στο εθνικό μητρώο, οι παράμετροι και οι κατηγορίες, και αφετέρου, ο προσδιορισμός αυτός φαίνεται να γεννά δικαιώματα για κάποιους ασθενείς, ενώ φαίνεται να αποκλείει άλλους, θα μπορούσε να γεννηθεί προβληματισμός ως προς το εύρος της ρύθμισης των κριτηρίων ένταξης των ασθενών, των παραμέτρων και των κατηγοριών, με υπουργική απόφαση αντί προεδρικού διατάγματος.

Β. Διά των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 9 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Υγείας ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα για την οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής της παρ. 2 του άρθρου 11. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, η οποία εκδίδεται μετά από εισήγηση του ΚΕ.Σ.Υ., καθορίζονται το πλαίσιο επιμόρφωσης των επαγγελματιών υγείας και άλλων μελών της διεπιστημονικής ομάδας, ο φορέας υλοποίησής του, το περιεχόμενο και τα επιμέρους στάδια, η πιστοποίηση της επιμόρφωσης, οι όροι συμμετοχής όσων έχουν ένα έτος κλινικής άσκησης σε εξειδικευμένες υπηρεσίες ανακουφιστικής φροντίδας και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου 11». Για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, κρίνεται σκόπιμο να διευκρινισθεί αν με την απόφαση του Υπουργού Υγείας, θα καθορίζεται το όργανο που θα χορηγεί την πιστοποίηση ή ο τύπος της πιστοποίησης.

10. Επί του άρθρου 22

Με τις ρυθμίσεις του εν λόγω άρθρου παρατείνεται εκ νέου, έως την 31.3.2023, η ισχύς διατάξεων περί μετακίνησης του πάσης φύσεως προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας, του ιατρικού, νοσηλευτικού και πάσης φύσεως προσωπικού από Τοπικές Μονάδες Υγείας, του επικουρικού ιατρικού, νοσηλευτικού και βοηθητικού προσωπικού των νοσηλευτικών ιδρυμάτων και κέντρων υγείας, του προσωπικού του Ε.Κ.Α.Β., του ιατρικού, νοσηλευτικού και πάσης φύσεως προσωπικού Τοπικών Ομάδων Υγείας, όπως και του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού βοηθητικού προσωπικού κατ' άρθρο δεύτερο παρ. 1 της από 25.2.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (κυρωθείσης διά του άρθρου 1 του ν. 4682/2020).

Όπως έχει επισημανθεί και σε παλαιότερες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής, μολονότι οι ως άνω διατάξεις δεν απαιτούν ρητώς να φέρουν αιτιολογία οι εκδοθησόμενες διοικητικές πράξεις, παραμένει ισχυρός ο κανόνας (βλ. άρθρο 17 παρ. 1-2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας) σύμφωνα με τον οποίο οι ατομικές διοικητικές πράξεις – περί μετακίνησης, εν προκειμένω, του ως άνω προσωπικού – πρέπει να διαθέτουν σαφή, ειδική και επαρκή αιτιολογία (βλ. τις εκθέσεις επί των νομοσχεδίων «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις», ν. 4950/2022, «Κύρωση της από 17.3.2022 Επιμέρους Σύμβασης Δωρεάς - Έργο VIII, Παράρτημα 12 της από 6.9.2018 Σύμβασης Δωρεάς μεταξύ του Ιδρύματος "Κοινωνοφελές Ίδρυμα Σταύρος Σ. Νιάρχος" και του Ελληνικού Δημοσίου για την ενίσχυση και αναβάθμιση των υποδομών στον τομέα της υγείας -

22

Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις» – ν. 4917/2022).

11. Επί των άρθρων 23, 32, 48

Διά των εν λόγω, ιδίως, άρθρων παρατείνεται η ισχύς διατάξεων οι οποίες, προς αντιμετώπιση της πανδημίας, εισάγουν παρέκκλιση από τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων.

Όπως έχει επισημανθεί και σε παλαιότερες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής (βλ., ενδεικτικά, έκθεση επί του νομοσχεδίου «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις», ν. 4950/2022 και έκθεση επί του νομοσχεδίου «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις» - ν. 4876/2021), οι πάσης φύσεως νομοθετικές πρωτοβουλίες που άπτονται του τομέα των δημοσίων συμβάσεων πρέπει, αφενός, να συνάδουν προς το γράμμα και το πνεύμα του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», αφετέρου, να μην εισάγουν εξαιρέσεις, παρά μόνον στον βαθμό στον οποίο είναι απολύτως αναγκαίες για την επίτευξη συγκεκριμένου και σαφώς καθορισμένου σκοπού (βλ. τις Γνώμες Α10/2020 και Α14/2021 που εξέδωσε, κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. (αα) του ν. 4013/2011, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.)).

Ειδικότερα, σύμφωνα με όσα διαλαμβάνει η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. στη Γνώμη Α14/2021 επί των αντίστοιχων διατάξεων του νομοσχεδίου «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις» (ν. 4876/2021), «ως προς τη διά νόμου προσφυγή στη διαδικασία του άρθρου 32.2.γ για την ανάθεση συμβάσεων με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση για λόγους κατεπείγοντος, (...) πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα σωρευτικά κριτήρια: α) Γεγονότα τα οποία η υπόψη αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει, β) ο κατεπείγων χαρακτήρας της κατάστασης καθιστά αδύνατη τη συμμόρφωση με τις γενικές προθεσμίες, γ) αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του απρόβλεπτου συμβάντος και του κατεπείγοντος χαρακτήρα, δ) χρήση μόνο για την κάλυψη του κενού έως ότου βρεθούν πιο σταθερές λύσεις. Η προσφυγή συνεπώς στην εξαιρετική αυτή διαδικασία νομιμοποιείται μόνο για τις ποσότητες και για το χρονικό διάστημα που είναι πράγματι ανα-

γκαία για την άμεση αντιμετώπιση της έκτακτης περίπτωσης, το δε βάρος απόδειξης ότι συντρέχουν πράγματι οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την παρέκκλιση, εξακολουθεί να φέρει η αναθέτουσα αρχή που τις επικαλείται» (Γνώμη Α14/2021, υπό σημ. IV.A.1.).

Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επαναλαμβάνει την «ανάγκη για ορθολογικό σχεδιασμό και έγκαιρο προγραμματισμό για την αντιμετώπιση των παγίων και διαρκών αναγκών της διοίκησης, ενώ ήδη με τη Γνώμη Α 35/2020 (16-10-2020) "εφιστάται η προσοχή στο γεγονός ότι με την πάροδο ικανού χρόνου από την εμφάνιση της πανδημικής κρίσης και την σταδιακή άρση των περιοριστικών έκτακτων μέτρων, αποδυναμώνεται και η δυνατότητα επίκλησης αυτής, ως κατεξοχήν περίπτωσης εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, για την συνέχιση της λήψης ή την παράταση ληφθέντων έκτακτων μέτρων ή την προσφυγή εξ αυτού μόνον του λόγου σε εξαιρετικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, η διοίκηση θα πρέπει να μεριμνά για τον έγκαιρο και ορθολογικό προγραμματισμό της κάλυψης των αναγκών της, κάνοντας χρήση όλων των εργαλείων που ο νομοθέτης θέτει στη διάθεσή της προκρίνοντας την προσφυγή στις λοιπές συνήθεις ανταγωνιστικές διαδικασίες (ανοικτή ή κλειστή), έστω και με χρήση συντετημένων προθεσμιών, αλλά και στη συμφωνία πλαίσιο" (...) Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η παράταση των συμβάσεων κρίνεται σκόπιμη από τους προτείνοντες, οι σχετικές ρυθμίσεις θα πρέπει να συμμορφώνονται, να εναρμονίζ[ον]ται και να συνάδ[ουν] με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, της νομιμότητας, της κανονικότητας των δαπανών και της διαφάνειας» (Γνώμη Α14/2021, υπό σημ. IV.A.2. και IV.B).

12. Επί του άρθρου 35

Στην περ. β' της παραγράφου 1, θα ήταν ορθότερο, κατά τον σχετικό κανόνα της Νέας Ελληνικής, η λέξη «απόρων» να γραφεί ως «άπορων», δοθέντος ότι πρόκειται για επίθετο.

13. Επί των άρθρων 73 έως 75

Οι ρυθμίσεις των ως άνω άρθρων προβαίνουν στην αναδρομική νομιμοποίηση δαπανών που αφορούν σε προμήθειες αγαθών και στην παροχή υπηρεσιών. Σύμφωνα με τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, «(...) διατάξεις περί αναδρομικής νομιμοποίησης των δαπανών είναι συνταγματικώς ανεκτές (σχ. Ολ. Ε.Σ. 2400/2007, 2079/2010, 2145/2010 κ.ά.), δοθέντος ότι ο νομοθέτης, ενεργώντας στο πλαίσιο της κατά το Σύνταγμα αρμοδιότητάς του για τη ρύθμιση εννόμων σχέσεων και καταστάσεων και μάλιστα με αναδρο-

μική δύναμη, εφόσον τούτο δεν προσκρούει σε ρητές απαγορευτικές διατάξεις του Συντάγματος, έχει την ευχέρεια να καθορίσει το περιεχόμενο, τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις του διενεργουμένου στους απολογισμούς των Ο.Τ.Α. ελέγχου, αρκεί η άμβλυση, αναδρομικά, των προϋποθέσεων και περιορισμών ως προς τη νομιμότητα των δημοτικών δαπανών να μην εκκινείται σε τέτοια έκταση που να επιφέρει ουσιαστικά κατάλυση του ελέγχου αυτού, καθιστώντας κενό γράμμα τις διατάξεις των άρθρων 98 παρ. 1 και 102 του Συντάγματος. Επομένως, με τις ως άνω διατάξεις, ερμηνευόμενες στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 98 παρ. 1 εδ. γ' του Συντάγματος, με το οποίο κατοχυρώνεται ο κατασταλτικός έλεγχος των υπολόγων των Ο.Τ.Α. από το Ελεγκτικό Συνέδριο και του άρθρου 102 παρ. 5 του Συντάγματος, με το οποίο διασφαλίζεται η διαφάνεια κατά τη διαχείριση των οικονομικών πόρων των Ο.Τ.Α., νομιμοποιούνται εκείνες μόνο οι δαπάνες των Ο.Τ.Α., των οποίων οι πλημμέλειες στη διαδικασία ανάληψης και πραγματοποίησής τους δεν είναι ουσιώδεις. Η αληθής, δηλαδή, βούληση του νομοθέτη είναι η κάλυψη είτε τυπικών παραλείψεων της διαδικασίας ανάληψης και πραγματοποίησης των δαπανών των Ο.Τ.Α. είτε τυπικών ελλειμμάτων της διαχείρισης, που οφείλονται σε πλημμέλειες σχετικώς με την κανονική τήρηση των οικείων δικαιολογητικών, όπως η μη ύπαρξη πλήρων και νομοτύπως συντεταγμένων δικαιολογητικών, η διενέργεια δαπανών χωρίς ειδική πίστωση κ.ά. (...) (βλ. Ολ. Ε.Σ. 506 και 2293/2011)». Σε κάθε περίπτωση, «[σ]τη ρυθμιστική (...) εξουσία του κοινού νομοθέτη εμπίπτει και η θέσπιση διατάξεων για τη "νομιμοποίηση" δαπανών, εφόσον όμως οι σχετικές ρυθμίσεις δεν είναι τέτοιου είδους και τέτοιας έκτασης ώστε να καταλύεται ουσιαστικώς η (...) ελεγκτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να αναιρεείται, συνακόλουθα, η δυνατότητα αναζήτησης, μέσω αντίστοιχου καταλογισμού, των χρηματικών ποσών που δαπανήθηκαν παρανόμως (Ολ. Ε.Σ. 981/2016). Ο έλεγχος της συμβατότητας τυχόν "νομιμοποιητικής" δαπανών διάταξης προς την προαναφερόμενη συνταγματική διάταξη δεν μπορεί πάντως να είναι γενικός και αφηρημένος, καθώς συνέχεται με το είδος και το ύψος των συγκεκριμένων κάθε φορά δαπανών που επιδιώκεται να "νομιμοποιηθούν", τη σχέση (αναλογία) των δαπανών αυτών με το σύνολο της οικείας διαχείρισης ή τέλος με τη βαρύτητα της πλημμέλειας (εύρος δημοσιολογιστικής απόκλισης)» (ΕλΣυν Τμ. ΙV 706/2018). Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, κατά τη διενέργεια των σχετικών δαπανών, πέραν της ρητής προϋπόθεσης να είναι οι δαπάνες εντός των εγκεκριμένων πιστώσεων των προϋπολογισμών τους των αντιστοίχων ετών αναφοράς, θα πρέπει να τηρείται και το εύλογο μέτρο από τους προβαίνοντες στη δαπάνη.

14. Επί του άρθρου 86 παράγραφος 11

Σύμφωνα με την παράγραφο 11 του άρθρου 86: «Η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της παρ. 13 του άρθρου εξηκοστού πρώτου άρθρου του ν. 4839/2021 (Α' 181), παρατείνεται, και η παρ. 13 διαμορφώνεται ως εξής (...)». Η λέξη «άρθρου» εκ παραδρομής αναφέρεται δύο φορές και, ως εκ τούτου, μία από τις δύο αναφορές της εν λόγω λέξης πρέπει να διαγραφεί.

Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2023

Οι εισηγητές
Μαρία Ανδρονόπουλου
Κωνσταντίνος Δεληκωστόπουλος
Επιστημονικοί Συνεργάτες
Λεμονιά Φραγκή
Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών